॰॥श्री गणेशायनमः॥ॐनमोसद्गुरुविश्वरूप विश्वासबाह्यतु
(1) चित्स्वरूप तुझेनिर्धारीतारूप तुअरूपअव्यय १ चराचरजेसाचेव॥
तेतुजअरुपाचेभावेच जीवशीव[illegible]शीभाव अद्वयवैभवैपतुसे २
दृश्यतुनळिदिससाकार एत [illegible] निराकार तैसातुअव्ययअ
क्षर जगदाकारभाससि ३ ठसा[illegible]सेजजग निर्गुणनातितुसेआंग
अनंगपाहानातुअनंग अनंगा[illegible]तुजमाझिनाही ४ दृश्यविजेतेते
तुझाचिद्धनिसि चिद्धत्तिपणेतुनव्हसि होणेनहोणेनाहीतुजपासि॥
ऐसातुजगेसिजगद्गुरु ५ शब्दतुजंहोणियादुरी तुझाशब्दाचेअंतरि
बोलिकातुचराचरि वेदशास्त्रीवक्ता ६ उसापासोनिगोडीदिसे॥

" Joint property of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

उससबाह्यांतरिवसे गोउ माजि उसुनसे वेदासि तुजनैसेसोजन्य ७
वेदाचावक्ता तुचिहोसि वेदी तुजप्रति पादीलासि सदाचित्स्वरुपासि
नोदसि शब्दवासि गुरुराया ८ जेवीकातु अनुहाताचा ध्वनि असे
ध्वनिमाजि बिंबोनि अनुहत तु [illegible] जेनि ऐसेनाहीको एही बाजो त्य
तेवी तु वेदाचावक्ता सकळशा[illegible]णा स्तवेता समजोनि सर्वशास्त्रा
र्थसंमता तुजनत्वतानबोल[illegible] प्रणेतुकेवळनिःशब्द नरितुनिःश
ब्दामाजिसशब्द अवघातुम्ही शास्त्रार्थसंमत तुजनत्वतानबोलवे ११
तुनकळसि चित्त्वता ऐसियायुक्तिचाजाणता त्यातुजमाजि स्यापु
जाता तवअज्ञानताअसेना १२ जेथे आज्ञानतानाहि तेथे ज्ञातेप

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai joint project

णकैचेकार जोवरिआपण्यानोवरिनाही। तैनोरावैपाहीह्मणेकोण ३३
तुशानानाभज्ञाता तुबोलतानाअबोलता तुसिअलक्ष्यलक्षता जा
णतलला तुरवासि ३४ तुनिःशब्दनिर्विकार तुनिर्गुणनिराकार हेहानं
णआकारनिराकार जगदाकारज[illegible]मी ३५ जगदाकारेतुप्रसिद्ध तेथे
कोणाचेंकोणाबाधिद्वंद्व तरि[illegible]रूपानिद्राद्ध करत्तिविरुद्धकोणा
सि ३६ यापरिसद्गुरुनाथा तुमे[illegible]इंदुसमता तेणेसमसाम्यलल
ता विविधखेळचालविसि ३७ [illegible]श्रीभागवती बाविसावेअध्या
चेअंति उधवेपुसिलिनिजस्थिति श्रीव्रह्मत्याप्रतिसांगत ३८ उद्धवे
प्रश्नकेलावाउ जेणेब्रह्मज्ञानाचिपुरेचाउ तोश्रीशुकासिलागला
गोउ तेणेपुरेकोउमणाचे ३९ ऐकोणिउद्धवाचिप्रश्नोक्ति शुक

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

2A

।२सा।

सुखावलाआनंदस्फुर्ति तोलणे सावधपरि स्थिति तुजयथा निरुपूनी
सांगेन २० तो ज्ञांति आणि निरति सांगेल चौदा अध्याये ति ए
(3) केरा याशुमत्ति ते मी तुज पति उपदेसिन २१ ऐके पांडव कुळ दीप को
कौरवकुळि कुळ टिळका ज्ञां[illegible]नाधिकारि तुतिका निजात्मताउ
जमाजि २२ साधाव या ब्रह्म[illegible]तुल्य कोदकु स्रवणार्थि यालागी
ज्ञांति आणि नीरति ऐकन[illegible]कारु २३ विसावे अध्याई निरो
पण दुर्जनी क्षोभ विलेमन त्या भनासिये क्षमा पूर्ण ते चि श्री कृष्ण सां
गेल २४ ते भोगसुगीन संरक्षण ते मनो जयाचे लक्षण प्रकृति जया
चे निरोपण सांगेल संपूर्ण ते विसावा २५ सांगो त्रिविधनि न्हि॰

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

गुण लक्षविलनिजनिर्गुण हेगुणाज याचेनिरोपण सुलक्षणपंचवि
सावा २६ सविसावाअध्यावोयेथ तोधडधडिनविरळ सांगोनियाऐल
(३४) गीन स्त्रीयादिसमस्तविषयत्यागु २७ गुणविषयेप्रवृतिमन याचुहुचेस
माधान चोअध्याइविषयगाण [illegible] श्रीहरिसांगेल २८ यापरिपरी
क्षितिसिज्ञाण करोनियासावध [illegible] श्रीशुकयोगेंद्र आपण कथालक्षण
निरोपी ३० श्रीशुकोवाच ॥ [illegible] ॥ इंसित्त उद्धवेण भागवतमुख्येन
दाशार्हर्षभेण ॥ सभाजयन्भत्सवचो मुकुंद ॥ तमाबभासेश्रवणियवी
र्यः १ ॥ टीका ॥ शुकह्मणेपरिक्षिति ऐकोणिउधवाचिविनंती वचने
संतोषलाश्रीपति तोउद्धवाप्रतिसंबोधि ३१ कोटिजन्मांनिकेवळ द्विज

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

त्वपाविजे सत्कुळ हेमाहापुण्याचेनिजफळ सफळेंतेंचिहरिभक्तिवीण ३२
सदासफळआंबाचारुख त्यावरिउपजेकावरुख तोसफळिहीनिर्फळ
देख तैसेंउत्तमलोकवीणभजने ३३ तोस्थितिनाहिंउध्धवापासि उत्तम
जन्मयादववंशी सभासदय[illegible]हातासी श्रीमदासि भुलेचिना ३४
जालियाहिराज्यसंपत्ति जोविर[illegible]भगवद्भक्ति भागवतमुख्यताचि
प्राप्ति त्यासिनिश्चितिमहाराज[illegible] सगुणसुंदरपतिव्रता अनकुळ॰
मीनलियाकांता जोविसंबेनाभगवत्प्रेम्या भागवतमुख्यतायानाव ३६
इहीगुणिअतियुक्त विवेकेसीअतिविरक्त कृष्णचरणिअनुरक्त मु
ख्यभागवतुउत्कृष्ट ३७ वयेधनेजेष्ठपण तेश्रेष्ठत्वअतिगौण॥ भे

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

५८

॥ गावल्गा सित्ति श्रेष्ठ जाण तेणे भाग्य परिपूर्ण उद्धउ २८ अजो श्रीकृष्णाचा
विश्वासि रेखु येकांतु करीजासि गुह्यज्ञान सांगे जायासि त्याच्या भाग्या
सि केवी वाखु २९ परम अलजे कामा सांगात तेउद्धवासि जाले हस्तगत त्या
च्या बोलामाजी वर्नत्त भाग्य भाग्यवंत नायकु ४० उद्धव भाग्यवानीत्त वानी
ते शुकु जाला सद्गदित्त स्वानंदे वोसंडला तेथ ठेला तटस्थ महासुखे ४१
उद्धवा भाग्याचा उद्रेकु सांगता विस्मयला श्रीशुकु तेदेखोनि कुरुनायकु
अत्यंति कु विस्मित्तु ४२ ज्याचे निज भाग्य सांगता श्रीशुकासि होत्तसे अव
स्था उद्धव भाग्याचा नत्वता मजाहि सर्वथा मानला ४३ तव शुकु म्हण
णे रायासि परम भाग्य तेउद्धवासी तेणे विनविना ऋषीकेशी वचनम।

Joint project of the Rajawade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

त्रेसितुष्टला ४४ उद्धवीसिद्रांतिचिचाउ तोप्रश्नुश्रीकृष्णासिजा
लागोउ त्याचेपुरवावयाकोउ निरोपणवाउंसांगेल ४५ परमद्रांति
चाअधिकारी तुचियेकुनिजानि[illegible]री ऐसेउध्धवप्रेमपुरस्कारी शां
(5) तिश्रीहरिसांगतु ४६ श्लोक॥ [illegible]गवानुवाच॥ बार्हस्पत्यसनवेत्थ
च॥ससाधुदुर्जनैरित्तं॥ दुरुक्तै[illegible]न्नमापन्नंयःसमाधातुरीश्वरः ४७
टीका॥ उद्धवाजेतुबोललासि [illegible] तोसत्यमानीत्यासि दुर्जनीकेली
याअपमानासि साहाव्याकोणासिद्रांतिनाही ४८ देवपाहुकावा
हातिसिसि मुख्यइंद्रलागेज्याच्यापायासि अष्टमासिद्धीज्याच्या
दासि ब्रह्मज्ञानापासिवचनांकित ४९ ऐसादेवगुरुबृहस्पति॥

5A

त्याचा शिष्यु तु विवेकमूर्ति यालागी शांतिच्या साधका युक्ति तु नि
श्चिति जाणसि ५० शांति आकळाव्या उद्धवासि आदरे सत्कारी हर्षी
केशी अनुमोदुनि त्याचा बोलासि शुद्ध शांति सि हरि सांगे ५१ ज्यासी
सर्वा भूति निजात्मता दृढ [illegible] लिसे नलता तो चि दुर्जनाच्या आघा
ता साहे सर्वथा यथासुखे ५[illegible] येहो य आघवे जग त्यासि लाग
ता उपद्रव अनेग तु ढीक्रोधा [illegible] व ग साहे अनुद्वेग यथासुखे ५२
निजांगीलागता निजकर तु ढि क्रोधद्वेषाचा उद्गार निजात्मता देखे
चराचर शांति त्याचि घर स्वये रिघे ५४ उद्धवा ऐसा ज्यासि बोधु त्या
ते म्हणत सत्य साधु तो चि साहे पराचा अपराधु शांति तेणे शुद्धु ला

A joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

येकु ५५ तेणेंनियां निजबोधातें इतरजे सज्ञानज्ञातें तेनसा
हातिडं इातें एकतुंतसांगेन ५६ श्लोक॥ ननथा तप्यंते विद्धः
पुमान्बाणैर्हि मर्मगैः यथा तुदंति मर्मस्थाअसतां पुरुषेषवः ३
टीका॥ तिखांचे भातितिखव[illegible]णेंघायेहोतिविकळप्राण त्या
होनिदुर्जनाचि वाग्बाण अधिक[illegible]णरुपति ५७ लोहाचे बाणजे
थलागति तेचि अंगे व्यथित[illegible] वाग्बाणाचि अधिक शक्ति घा
येभेदितिपूर्वज ५८ लोहे बाणाचे लागले घायि तेपानवल्याब्य
थाजाये परिवाग्बाण रुपले पाहे तेत्रोल्यराहेजन्मांत ५९ वर्म
स्पर्शाचे बासंटे जाण विंधितां निंदेचे वाग्बाण तेणे भेदितां

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

॥चिअंतःकर्ण सर्वांगीपूर्णभरूकाउठि ९० दुर्जनाचियादुरुक्ति॥
अपमानाचिउक्ति साहोवयालागिज्ञांति नव्हेनिश्चितिप्राह
ना ९१ ऐसियारितियथोचित उद्धवाचेमनोगत संरक्षनिश्रीकृष्ण
68 नाथ ज्ञांतिचानिश्चीतार्थसां[illegible] ९२ पूर्विसांगीतलिनिजज्ञां
ति वेगीसाधिल्मणेउद्धवा[illegible]टेकवोटेलतयासि अतिसंको
च्यासिपावेल ९३ होनेउध्धव[illegible]मानासि हेज्ञांतिअसाध्यससवासि
हेजाणोनियाहृषीकेशी सांगेइतिहाससिभीसुगीत ९४ श्लोक
कथयंतिमहापुण्यामितिहासमिहोध्धव तंमहंवर्णयिष्यामिनि
बोधसुसमाहितः ५ ॥टीका॥ अज्ञांतिक्षोभाचे चित्तमेळ ॥९

the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

क्षाळावयाजितत्काळ इतिहासगंगाकेवळ अतिनिर्मळकृष्णोक्ति
१५ तेगुप्तबोधेनारदगति उद्धवगंगाद्वारिव्यासोक्ति तेचिशुकसु
खीकरुनाचेविं प्रगटेअवनिजिपवित्रपणे १६ त्यापवित्रवोघाचि
यागति श्रध्याध्तिसमरस [illegible] यांचीअंगेवरिसरस्वति हेसं
गमप्राप्तिजयहोय १७ तेणे [illegible] गंगेचिस्थिति भरोनिउथळे
अतिउन्नति तेथेश्रवणा[illegible]होति तेपवित्रहोतिनिजक्षमा
१८ तेत्रंगतिगंगेअतिविख्यात उद्धवकरावयापुनीत प्रगट
करीश्रीकृष्णनाथ भिक्षुगीताविन्यासे १९ श्लोक॥ केनचि
भिक्षुगीतो। परिभूतेनदुर्जनैः॥स्मरध्रृतियुक्तिनविपाकेनिज
नो

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

कर्मणां ५ टिका ॥ उधवा कोण्हि येकु सन्यासी दुर्जनी उपद्रवीत्ता
त्यासी ह्मणे क्षयो होय दुस्कर्मासि येणे संतोष मानसी क्षमावंतु ७१
आपुले आंगीचे मळ पुढिलिया क्षिता सकळ जो क्रोधेसि कीरत ळमु
ळ तो मुर्ख केवळ आत्मघाति [illegible] केह्मण निजासी दुर्जन संन्यासी
ह्मणे ते भासे स्वजन मास्या[illegible] दर्षन याच्यानि धर्मेहि नसे ७२

सन्मुख कोण्हि निंदा करीति ते[illegible]पंत सुखावे चिति ह्मणे मज तुळ
ला श्रीपति पापाचि निष्कृति सहज [illegible] ७४ ऐसे निविवेकेन लखना नां
ति सिध्द ढळेनिं दि सर्वथा खंडोनि निज धैर्याचे माथा गाइला गाथा तो
ऐका ७५ उधवासी ह्मणे श्रीकृष्णनाथ ये अर्थिं हि होइला वचित्त अ
तिला भिन्नो आनि विरक्त जाला तो वृत्तांत तुज सांगेन ७६ ॥ ❁ ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

श्लोक ॥ अवंतिषु द्विजः कश्चिदाढ्यतमः श्रिया । वार्तावृत्तिः कदर्यस्तु
कामिलुब्धाति कोपिनः ९ ॥ टीका ॥ माळवदेशि अवंति नगरी ॥
तेथ ब्राह्मण वसे ग्रहादारि कृषीवाणिज्य वृत्तिवरि जीविका करी नि
(8) रंतर ७७ गाठि धनधान्य सम[illegible]मर्यादि द्रव्य सिद्धि परि अति क्रा
ये कृपणबुद्धि पोटेसीनि सुखि[illegible]ाये ७८ पोटे सदा खाये कदा
न्न नेहि नाही उदरपूर्ण तेया[illegible]कु[illegible]दिदासीजन जठर तर्पण न
पावती ७९ न करि नित्यनैमित्य स्वधर्मीनेण धर्मकृत्य देव ब्राह्म
ण अतिथी तेथे सदा जात प्राङ्मुख ८० कवडाये कुलासु पाहे ॥

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

४४

जेमातापितांचेश्राद्ध आहे तेसांडुनि अंसजग्रहाजाय नमाणिभ
यस्मशानाचि ८१ मिउनमत्वहिनवर्णे हे धनलुब्धुमीळिजाउवन॥८
हातायेताटेखोनिधन स्वीकारि अन्नपतिताचे ८२ धनकामासादिदेख
नेमनिपापमहादोष कवीचा [illegible] केलामुर्ख जाठवेनरकमहापा
पु ८ यापरितोकर्मभ्रष्ट अव[illegible]त्रियादुष्ट अतिवंचकमल
भ्रष्ट केवळनष्टधनलोभि ८४ [illegible] नलोभाचाअवरोधु लोनादेखो
निखवळेक्रोधु गोहत्याब्रह्मवधु केराव्यासिद्धु स्वयेहोय ८५ धनका
मिक्रोधाचिवस्ति धनापासीपापअसति धनलोभीच्यासिस्थि
ति कदर्यवृत्तियानाव ८६ ऐसे धनसाचिले फाडावाडे॥ ८७॥

त्याचा व्ययजो करणें पडे तें प्राणांतु हियेबा निघे विच्यारुपुढें असे
ना ९७ यान्नरात्रिगालिचे चणे हा तानयती जिता आणि तें सा द्रव्या
चा व्ययो करणे तेचमरणेकर्दया ९८ श्लोक॥ ज्ञानयो नियमोनस्य॥
वाऽ मात्रेणाप्यनर्चित॥ स्मुन्[illegible] आन्मापि कालकामिरणात्विन:
७॥ टीका॥ घरिचा भातुवेचि[illegible] यालागी वैश्वदेवो करणे नाही
तेथ अतिथि आल्यापाही कोणे [illegible] इकोणपुजी ९. अतिथी आलि
या जाण ऐसे बोलो बोले आपण त्याचे वचनमात्रे जाति प्राण॥
त्यासी मागे कोण अन्न देका ३ देखोनि त्याचिया घरासि ब्रह्मच्या
रि उदासि आससां अतिसंन्यासि जेवि राजहंसा गोमय १९॥

A joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

भीकारिसांडिलित्याचेद्वार अतिथिंडावलिले निरंतर पाळुनादुरी
पाळेबीन्हाउ निरासिपीतरसर्वदा ९२ दारानयेकोरात्रिकर घरफो
डेनिगेलेउंदिर काउलिबोसंडिले घर चिंडासिचारामिळेना ९३ सुं
ग्यासिनित्यफेलंघन तीहिंधरिलेबीन्हाउआण पोटेनखायेजोआ
पण तेथेकथाकोणश्रतराचि अत्यंतभुकलागल्यापोरि चणेही
नखायेजगंजेगि तेथेकायेसे गोष्टि काजळिपाटिस्त्रीपुत्रा ९५
जैवमनघेउत्यासि नरिनकरिफलडारासि अधिकवेचुकोणसोसि॥
यालागीउपवासिस्वयपके ९६ तेथकुळगुरूचासन्मान कुठे धर्मगो
त्रभोजन आहीजावाइबोगमान धनलोभिजाणकदानकरी ९७

भाग॰ आ॰

॥८॥ मरूतु फळे कालियेनि पूर्ण त्यासि दहिभेदिहा दिजाण परिजींव्हेसि सिआ

लिंगन प्राणांतिआयण होणेंदि ६५ मातेचे स्तनपानं सेविलें ते चिक्षी

रसनान्वारवोल ६६ रसुरसनेन्वेमोहर तेणे बिणत्तेगा दलिथार ६७॥

(10) धनलोभु अतिनिष्ठुर करीता व... नेदी १०० वस्त्रे मळकि अर

तिजिर्ण मस्तकु सदाचा म... खी नाकनिघति जाण स्वमीहि॥

न्नरवाये १ सत्तु वारु दिवा... ॥ तेजुने ज्ञो हळे धाडी घरा अन्नेवी

णपडिले वस्तु॥ कदर्यु स्वरायाना व २ धनलोभि धर्महीन देखोनिक

दर्यवर्तन विन्मुखजाले स्वजन ते चिनिरोपण हरिबोले ३ श्लोक॥

दुश्शीलस्य कदर्यस्य स्त्युल्यते पुत्र बांधवाः दारादुहितरो भृत्या विष

॥८॥

याना चरान्त्रियं ८ टीका॥ नहि स्वधर्मि निजशील देन धर्मखुडी समुळ
भूसंत धनलोभि केवळ त्यासि दुःशीळ बोलीजे ४ अन्नआछादनेवीण कु
टुंबेसहीत आपण जो कदर्थवी निज प्राण कदर्यु पूर्णत्या नाव ५ कदर्यन
रासि नवंदेख मुख्यस्त्रीलोयावि मुख्य स्वजन आणि सेवक पुत्रही प्राप्त सुखले
तित्यासी ६ आपुले जे कासखव धु तका कलागति विरोधु द्रव्य विभागाचा
समंधु केळ हसुबध्ध आरंभे ७ असो निआमित धन न करीमाळ रस
नवोळवन कन्यासो भोनियाजाण शापदारून त्यादेति ८ गात्रजसदाचि
नित्त हामेरलतेजेउदुधभात आसजे जाले अनाम अवघे अनहीलवांछितो
९ ज्याचीयाद्रव्यासिजाण नाहीधर्माचिरक्षण ते काळे चिहोयक्षीण ते चिल

॥१०॥ ष्णहरिसांगे ११० श्लोक॥ तस्यैवंयथवित्तस्य च्यवतस्योभयलोकत्तः॥
धर्मकामविहीनस्य चुक्रुधुः पंचभागिनः १ टिका॥ ख्वायेजे विना लावी
हात ठेव्यापासिजेसे भुत तैसे याचियसवीत्त असेरा ख्वतभहोजेसा ११
केवळधर्मकामरहित्त धनलोभीजैसे भुत तैसेयाचेयस्रवित्त जीवाहि
निआप्तअर्थुमानी १२ स्वधर्म[illegible]पुनाहीजाण त्तेणेइहलोकजाला
शुन्य नाहीस्वधर्मपंचमाहाय[illegible] परलोकसुन्यत्तणेजाला १३ यज्ञाचि
पंचविभागी यज्ञभागुनपवेत्यालागी तेकोपोनिपंचविभागी वीत्तना
शालागीउद्युत्त १४ पावोनिब्राह्मणजन्मवरिष्ठ धनलोभेस्वधर्मीनि
ष्ट तोहोयउभयलोकभ्रष्ट पावेकष्टह्मणत्ले १५ करीतिआत्तिआ
यासु जोडलाअर्थुबहुवसु त्यासिअधर्मेआपुलानासु नाहीविली

(१)

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com